

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-1-81 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-28/561-174
Karar Tarihi : 04.05.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: İsmail Atalay YOLCU, Çiğdem ÜNAL, Fatma ATAÇ

C. ŞİKAYET EDEN : Hürrem KOSİF, Hüdayi KOSİF, Serdar Naim KOSİF,
Kosifler Petrol Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Alper ÜLKÜ
Divanyolu Cad. Bestekarosman Sok: Birkonlar İş Hanı
No:8-5 Cağaloğlu/İstanbul

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN : Lukoil Eurasia Petrol A.Ş.
Temsilcisi: Av. İsmail Ünal DOĞAN
Gazi Umur Paşa Sok., Bimar Plaza, 38/8, Balmumcu, Beşiktaş/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. tarafından yapılan dikey anlaşmalar ve çeşitli uygulamalar yoluyla 4054 sayılı Kanun'un ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in ihlal edildiği iddiası.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına intikal eden ve aşağıda yer verilen şikayet ile ilgili olarak hazırlanan 7.3.2011 tarih ve 2010-1-360/İİ-11-139-İAY sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun 17.3.2011 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca ilgili şirket hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine, 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 26.04.2011 tarih ve 2011-1-81/ÖA-11-139.İAY sayılı Önaraştırma Raporu 29.04.2011 tarih ve REK.0.05.00.00-110/106 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-28 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. İDDİALARIN ÖZETİ: Yapılan başvurularda özetle; Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. (Lukoil)'nin şikayetçi ile yaptığı dikey anlaşmaların ve çeşitli uygulamaların 4054 sayılı Kanun ile 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu iddia edilmektedir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; taraflar arasındaki dikey anlaşmaların 18.9.2010 tarihinin geçmesi ile grup muafiyeti kapsamı dışında kaldığı, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi uyarınca taraflara gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren bir aylık sürede aralarındaki dikey anlaşmaları sonlandırmaları hususunda süre verilmesinin, aksi takdirde haklarında soruşturma açılacağına kendilerine bildirilmesinin uygun olacağı görüşü ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. (Lukoil)

Aytemiz Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama A.Ş., genel kurulunun 06.12.2006 tarihli kararı uyarınca unvan değişikliğine giderek Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş. (Akpet)

11-28/561-174

unvanını almıştır. Akpet, Rekabet Kurulunun 14.08.2008 tarihli ve 08-50/748-304 sayılı kararı ile izin verilen işlem neticesinde Lukoil'e devredilmiştir. Lukoil hisselerinin yaklaşık %100'ü Lukoil Europe Holdings B.V.'ye aittir. Lukoil hâlihazırda Lukoil ve Akpet markalarıyla pazarda faaliyet göstermektedir.

I.2. Lukoil Hakkındaki Şikayetlere İlişkin Tespit ve Değerlendirmeler

Hürrem Kosif, Hüdayi Kosif, Serdar Naim Kosif, Kosifler Petrol Tic. Ltd. Şti. (Kosifler Petrol)'nin vekili tarafından gönderilen ve kurum kayıtlarına 31.1.2011 tarih ve 854 sayılı ile giren yazıda, tapuda İstanbul İli, Beykoz İlçesi, Göksu Mahallesi, 3 Pafta, 31 Ada, 2-3 Parsel no'da kayıtlı bulunan arazi üzerinde 6.3.2002 tarihinde Akpet lehine 20 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği, bu intifanın 18.9.2010 tarihine kadar terkin edilmesi gerektiği halde Akpet tarafından herhangi bir işlem yapılmadığı belirtilerek ilgili dağıtım şirketi hakkında gerekli işlemin yapılması talep edilmektedir.

60 Konuyla ilgili olarak Lukoil (Akpet, Akpet Gaz A.Ş.)'den 15.4.2011 tarihinde edinilen bilgi yazısında;

- Kosifler Petrol ile Lukoil arasındaki bayilik ilişkisinin Kosifler Petrol ile Aytemiz Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama A.Ş. (Aytemiz)¹ arasında 20.10.1997 tarihinde imzalanan bayilik sözleşmesi ile başladığı,
- 6.3.2002 tarihinde Kosifler Ailesi'ne ait arazi üzerinde Aytemiz lehine intifa hakkı tesis edildiği ve 7.3.2002 tarihinde de bayilik sözleşmesinin yenilendiği,
- Kosifler Petrol ile Lukoil arasındaki dikey ilişkinin Rekabet Kurulunun kararları doğrultusunda 18.9.2010 tarihinde sona erdiği ve Kosifler Petrol'ün hâlihazırda Shell&Turcas ile bayilik ilişkisi içerisinde faaliyetini sürdürdüğü,
- 70 - Lukoil'in 27.8.2010 tarihinde Kosifler Petrol'e ihtarname göndererek bayilik ilişkisinin ve bu itibarla intifa hakkının 18.9.2010 tarihi itibarıyla sona erdiğini, ancak bayilik ilişkisinin sona ermesi nedeniyle Lukoil'in Kosifler Petrol nezdinde alacaklarının bulunduğunu, Lukoil'in alacaklarının ödenmemesi halinde ödemezlik defii kapsamında intifanın kaldırılmayacağını, fakat Kosifler Petrol'ün söz konusu arazide başka bir dağıtıcı ile işletmecilik ilişkisi içerisine girmesinin engellenmeyeceğinin Kosifler Petrol'e bildirildiği,

ifade edilmekte ve Lukoil'in intifa hakkını rekabet etmeme yükümlülüğünü uzatmak amacıyla kullanmadığına, intifa hakkının kaldırılmamasının sebebinin Kosifler Petrol'de bulunan alacakları olduğuna, ayrıca maliklerin intifa hakkının kaldırılmasına yönelik kendilerine yaptığı herhangi bir talebinin bulunmadığı vurgu yapılarak önaraştırmanın konusuz kaldığı ileri sürülmektedir.

Bilindiği üzere intifa, tapuya şerh edilmiş kira veya benzer etkiye sahip sözleşmeler, bayi üzerindeki rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen 5 yıllık üst sınırı fiili olarak aşmasına neden olmakta ve rekabet mevzuatı açısından bayilik sözleşmeleri ve bunlarla bağlantılı intifa, kira gibi sözleşmeleri, aralarındaki hukuki ve iktisadi ilişki nedeniyle tek bir anlaşma olarak değerlendirilmektedir.

Rekabet Kurulunun konuya ilişkin olarak daha önce almış olduğu kararlar uyarınca, 18.9.2005 tarihinden önce yapılan ve bu tarih itibarıyla kalan süresi beş yılı aşan dikey anlaşmaların, 18.9.2010 tarihinde kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma olanağı bulunmaktadır. 18.9.2005 tarihinden sonra yapılan dikey anlaşmalar ise yapıldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen grup muafiyeti kapsamındadır.

¹ Aytemiz, halihazırda Lukoil'in bir iştiraki olup 2006 yılından beri unvanı Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş.'dir.

11-28/561-174

Yukarıdaki bilgilere göre, Kosifler Petrol ile Aytemiz arasında 18.9.2005 öncesinde kurulmuş ve 6.3.2002 tarihli 20 yıllık intifa sözleşmesi nedeni ile 18.9.2005 tarihi itibarıyla kalan süresi 5 yılı aşan bir dikey ilişki mevcuttur. Dolayısıyla, taraflar arasındaki dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanacağı son tarih 18.9.2010'dur. Her ne kadar Lukoil tarafından, bayinin başka bir dağıtım şirketi ile işletmecilik ilişkisine girmesi engellenmese de, Kosifler Petrol ile Lukoil arasındaki para borçlarının ileri sürülerek intifanın kaldırılmamasının 4054 sayılı Kanuna ve 2002/2 sayılı Tebliğe uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

Bilindiği üzere, 4054 sayılı Kanun'un 56. maddesinde, daha önce yerine getirilmiş edimlerin geçersizlik nedeniyle geri istenmesi halinde, tarafların iade borcunun Borçlar Kanunu'nun 63. ve 64. maddelerine tabi olacağı düzenlenmiştir. Bu durumda beş yılı aşan süreler bakımından dağıtıcı tarafından fazladan ödenmiş intifa bedelleri bayiden talep edilebilecektir. Fakat ifade edildiği üzere, söz konusu talep ve haklar zaten 4054 Sayılı Kanun'un yaptığı atıfla Borçlar Kanunu'nun 63. ve 64. maddeleriyle güvence altına alınmıştır ve taraflar arasındaki özel hukuk ilişkisini ilgilendirmektedir. Dolayısıyla, söz konusu alacakların ileri sürülerek intifanın terkin edilmemesinin haklı bir gerekçeye dayanmadığı düşünülmektedir.

Dolayısıyla, 18.9.2010 tarihinin geçmesi ile grup muafiyeti kapsamı dışında kalan Kosifler Petrol ile Lukoil arasındaki dikey ilişkinin, borç-alacak ilişkisinden ayrı olarak, tapudan intifa terkinin suretiyle gerekçeli kararın taraflara tebliğinden itibaren bir ay içinde sona erdirilmesi, aksi takdirde haklarında soruşturma açılacağı hususunda Lukoil'in bilgilendirilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır. Taraflar arasındaki borç-alacak ilişkisinden doğmuş ve doğacak her türlü talep ve dava hakları ise saklıdır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Lukoil Eurasia Petrol A.Ş. ile Hürrem Kosif, Hüdayi Kosif, Serdar Naim Kosif, Kosifler Petrol Tic. Ltd. Şti. arasındaki dikey anlaşmaların 18.09.2010 tarihinin geçmesi nedeniyle 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyeti kapsamı dışında kaldığına, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, taraflara gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren 30 gün içinde söz konusu anlaşmaları 4054 sayılı Kanun'a uygun hale getirmeleri gerektiği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde görüş bildirilmesi hususunda Başkanlığın görevlendirilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.